

Guía Docente

Datos Identificativos					2024/25
Asignatura (*)	Intervención logopédica nos trastornos da linguaxe	Código	652G04034		
Titulación					
Descritores					
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos	
Grao	1º cuatrimestre	Cuarto	Obrigatoria	6	
Idioma	Castelán				
Modalidade docente	Presencial				
Prerrequisitos					
Departamento	Didácticas Específicas e Métodos de Investigación e Diagnóstico en Educación				
Coordinación	García Real, Teresa Juana	Correo electrónico	teresa.greal@udc.es		
Profesorado	García Real, Teresa Juana	Correo electrónico	teresa.greal@udc.es		
Web					
Descrición xeral	Materia para coñecer e aplicar a intervención logopédica nos trastornos do linguaxe en afasia, trastornos do desenvolvemento da lingua, parálise cerebral e discapacidade cognitiva.				

Competencias / Resultados do título

Código	Competencias / Resultados do título
--------	-------------------------------------

Resultados da aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
Coñecer e integrar os fundamentos da patoloxías para facer a intervención logopédica.	A1	B3	
	A2	B14	
	A6	B24	
	A7		
	A8		
	A9		
	A13		
	A14		
	A16		
	A21		
	A22		
	A27		
	A28		
Saber interpretar os resultados da avaliación da linguaxe para deseñar a programación e intervención das diferentes patoloxías impartidas.	A8	B1	C1
	A9	B2	C6
	A10	B5	C7
	A11	B7	C8
	A12	B9	
	A13	B11	
	A14	B16	
	A15	B17	
	A17	B19	
	A21		
	A22		
	A27		

Deseñar unha programación terapéutica específica e aplicar a terapia.	A6	B1	C1
	A7	B2	C6
	A8	B7	
	A13	B9	
	A14	B16	
	A15	B24	
	A16		
	A17		
	A21		
	A22		
	A28		

Contidos	
Temas	Subtemas
TEMA 1. Bases e principios para a intervención da afasia.	1.1. Semioloxía. 1.2. Tipos clínicos. 1.3. Diagnóstico deferencial. 1.4. Factores pronósticos.
TEMA 2. Programación terapéutica das afasias.	2.1 Estrutura e aspectos básicos. 2.2 Interpretación de datos semiolóxicos de afasia e trastornos asociados para a programación dun caso de afasia.
TEMA 3. Intervención semiolóxica da afasia.	3.1 Principios e métodos terapéuticos. 3.2. Intervención semiolóxica das súas alteracións lingüísticas: mutismo, estereotipos, anomias, agramatismos, perseveracións, problemas de comprensión auditiva, lectura e escritura. 3.3. Trastornos asociados.
TEMA 4. Principios terapéuticos nos Trastornos do Desenvolvemento da Linguaxe (TDL) e nos Trastornos do Son da Fala (TSD).	1. Principios terapéuticos, equipo multidisciplinar e recomendacións básicas para o contexto familiar e escolar en TDL. 4.2. Principios terapéuticos, equipo multidisciplinar e recomendacións básicas para o contexto familiar e escolar en TSH.
TEMA 5. Programación terapéutica para Trastornos da Linguaxe do Desenvolvemento (DLD).	5.1. Estructuras e aspectos da programación. 5.2. Interpretación de datos lingüísticos e non lingüísticos para a programación dun caso práctico con TDL.
TEMA 6. Intervención logopédica nos trastornos do desenvolvemento da linguaxe (TDL) e os trastornos do son da fala (SSD):	6.1. Alteracións fonéticas. 6.2. Alteracións fonolóxicas. 6.3. Alteracións semánticas. 6.4. Alteracións morfosintácticas. 6.5. Alteracións pragmáticas.
TEMA 7. Intervención logopédica para os trastornos da linguaxe oral en persoas (nenos/as) con discapacidade neurolóxica.	7.1. Control postural e psicomotricidade. 7.2. Tratamento de voz. 7.3. Tratamento da fala e da articulación. 7.4. Tratamento da deglución. 7.5. Tratamento respiratorio.
TEMA 8. Intervención da discapacidade cognitiva	8.1. Linguaxe. 8.2. Voz e articulación. 8.3. Recomendacións para mellorar a comunicación no contexto familiar e escolar.

Planificación

Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A6 B2 B3 B7	21	0	21
Estudo de casos	A1 A7 A8 A9 A10 A11 A12 A13 A14 A15 A16 A17 A21 A22 A27 A28 B5 B7 B9 B11 B16 B17 B19 C6 C7 C8	5	15	20
Recensión bilbiográfica	A6 A7 A8 A9 A10 A16 A17 B1 B2 B5 B7 B9 C1	1	10	11
Simulación	A15 A28 B7 B14 C8	3	0	3
Prácticas a través de TIC	A2 A6 A7 A8 A9 A12 A13 A14 A15 A16 A17 A21 A22 A27 A28 B1 B2 B5 B7 B9 B11 B16 B17 B19 C1 C6 C7 C8	5	25	30
Debate virtual	A7 B2 B5 B6 B7 B11 B14 B16 B24	8	16	24
Proba de resposta múltiple	A1 A2 A6 A7 A8 A9 A10 A13 A14 A15 A16 A17 A21 A22 A27 A28	3	34	37
Actividades iniciais	A1 A6 A7 A8 A9	1	0	1
Atención personalizada		3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Na aula impartiranse os contidos teóricos (bases fundamentais, avaliación e intervención) así como as bases para a programación terapéutica de casos clínicos. Se utilizará a plataforma TEAMS o similar.
Estudo de casos	Se realizará a programación terapéutica dos casos clínicos cas patoloxías afasia e Linguaxe infantil có fin de aprender a deseñar o ttatamento logopédico, establecendo obxectivos, sistemática e selección razoada dos exercicios. Esta actividade é grupal e pódese facer virtualmente.
Recensión bilbiográfica	Se realizará unha búsqueda bibliográfica sobre afasia. Para éllo nas clases interactivas o en titorías podarán resolver dúbidas sobre algúns aspectos fundamentais para esta actividade (Manexo das bases de datos, criterios de búsqueda, normas APA e ética na investigación en Logopedia, etc). Esta actividade será grupal e se fará lectura e reflexión clínica dos artigos encontrados.
Simulación	O alumnado asistirá e participará a cualquier evento relacionado coa materia.
Prácticas a través de TIC	Metodoloxía que permite ao alumnado aprender de forma efectiva, a través de actividades de carácter práctico (Role-Playing o simulación de intervención logopédica en supostos doentes afásicos) mediante a utilización das tecnoloxías da información e as comunicacións (Elaboración de vídeos, presentacións co Power point con audio...). De esta forma o alumnado poñe en práctica os coñecementos teóricos, ademáis de facilitar a aprendizaxe e o desenvolvemento de habilidades comunicativas . Esta actividades será en pequeno grupo (5-6 alumnos/as) e se desenvolverán presencialmente, si fose posible, o virtualmente nas horas interactivas.
Debate virtual	Ao final de sesión maxistral se farán preguntas para levar á reflexión dos contidos impartidos. Tempo considerado 20´por tema para todo o grupo, con apoio da plataforma TEAMS.

Proba de resposta múltiple	Proba obxectiva que consiste en formular unha cuestión en forma de pregunta directa ou de afirmación incompleta, e varias opcións ou alternativas de resposta que proporcionan posibles solucións, das que só unha delas é válida. Ao longo do curso se farán dous probas. Unha se fará á rematar o módulo da afasia (Cuestionario 1) e outra (Cuestionario 2) para avaliar o aprendizaxe de toda a materia na data oficial da avaliación.
Actividades iniciais	Se avaliará as competencias do alumnado (coñecemento e habilidades de avaliación) sobre as patoloxías incluídas na sinatura. Para elo, se planificará unha tarefa en Moodle (Cuestionario inicial) para ser completado o primeiro día da clase

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	Os estudantes terán unha atención personalizada para levar a cabo estudos de casos, prácticas a través de TIC, recensión bibliográfica e resolucións de dúbidas no debate virtual.
Recensión bibliográfica	A atención personalizada se ofrecerá ao alumnado nas titorías (grupais o individuais) para resolucións de dúbidas durante o aprendizaxe, correccións das actividades e tarefas realizadas.
Prácticas a través de TIC	As titorías serán virtuais (plataforma TEAMS) no horario disposto no 1º cuatrimestre. Recoméndase solicitar cita previa mediante chat (TEAMS) preferentemente.
Debate virtual	

Avaliación

Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Recensión bibliográfica	A6 A7 A8 A9 A10 A16 A17 B1 B2 B5 B7 B9 C1	Os alumnos realizarán unha recesión bibliográfica sobre un tema de lingua. Para iso faranse grupos de 5 alumnos. Criterios de avaliación: riqueza bibliográfica (revistas nacionais e internacionais, recentes e procedentes de bases de datos de prestixio como Web of Science, Scopus, etc), capacidade de síntese e organización de información, corrección e bo uso dos estándares APA para a cita de fontes documentais utilizadas. Informe Turnitin favorable (grao de similitude inferior ao 20%).	10
Proba de resposta múltiple	A1 A2 A6 A7 A8 A9 A10 A13 A14 A15 A16 A17 A21 A22 A27 A28	Proba obxectiva que consiste en formular unha pregunta en forma de pregunta directa ou enunciado incompleto e varias opcións ou respostas alternativas que acheguen posibles solucións, das que só unha delas é válida. Realizarase unha única proba para avaliar a aprendizaxe de toda a materia na data oficial de avaliación.	70
Prácticas a través de TIC	A2 A6 A7 A8 A9 A12 A13 A14 A15 A16 A17 A21 A22 A27 A28 B1 B2 B5 B7 B9 B11 B16 B17 B19 C1 C6 C7 C8	O alumnado se agrupará en grupos de 5-6 estudantes, cón fin de facer prácticas de programación e intervención en diversos supostos clínicos de afasia. Cada grupo de traballo desenvolverá o proceso terapéutico dun caso clínico (avaliación-programación e intervención) e o presentará mediante apoio de vídeo e power point (TEAMS o presencial). Se valorará: Capacidade de análise e síntese (B7), organizar e planificar bien lo presentado (B9) e capacidade para traballar en equipo (B24)	20

Observacións avaliación

O profesor tamén valorará a participación e disposición e actitude positiva mostradas durante a realización das actividades teóricas e prácticas. Na primeira oportunidade se avaliará as actividades cos porcentaxes antes descritos e para aprobar a materia é necesario obter como mínimo 5 puntos ou superior, de los 10 posibles (proba de resposta múltiple, Prácticas a través de TIC e recensión bibliográfica). Na segunda oportunidade o alumnado solo teñen que facer unha única proba de resposta múltiple que computa 100% e para aprobar a materia teñen que obter como mínimo 5 puntos dos 10 posibles. Alumnado con recoñecemento de dedicación parcial o dispensa académica de exención de asistencia fará unha proba de resposta múltiple para a súa avaliación e computará 100%. Esta condición deberá dicirse ao principio do semestre da materia correspondente. Atendendo a modificación do artigo 11, apartado 4 b), do Regulamento disciplinar do estudiantado da UDC. O texto queda como segue: b) Cualificación de suspenso na convocatoria en que se cometa a falta e respecto da materia en que se cometese: o/a estudante será cualificado con ?suspenso? (nota numérica 0) na convocatoria correspondente do curso académico, tanto se a comisión da falta se produce na primeira oportunidade como na segunda. Para isto, procederá a modificar a súa cualificación na acta de primeira oportunidade, se fose necesario.

Fontes de información

Bibliografía básica

- Goodglass H (2005). Evaluación de la afasia y trastornos relacionados. Madrid: Panamericana
- Chapey Roberta (2008). Language intervention. Strategies in aphasia and related neurogenic communication disorders. Philadelphia: Wolters Kluwer Health/Lippincott Williams & Wilkins,
- Narbona Juan (2003). El lenguaje del niño. Barcelona: Elsevier
- Aguado Alonso Gerardo (2002). TSA: El desarrollo de la morfosintaxis en el niño. Madrid: Cepe
- Mendoza Lara Elvira (2016). Trastornos Específicos del Lenguaje.. Barcelona: Pirámide.
- Wiig EH, Semel E (2028). CELF 5. Evaluación clínica de los fundamentos del lenguaje. . Madrid: Pearson Clinical & Talent Assessment
- Puyuelo Sanclemente M et al. (2017). La parálisis cerebral. Diagnóstico e intervención logopédica. EOS
- Aguado Alonso Gerado (2004). Trastornos específicos del lenguaje: Retraso del lenguaje y disuasivas. Málaga: Aljibe
- Buckley Sue (2005). Habla, lenguaje y comunicación en alumnos con Síndrome de Down y actividades para padres y profesores. Madrid: Cepe
- Juárez Sánchez Adoración (2002). Estimulación del lenguaje oral. Un modelo interactivo para niños con dificultades. Madrid: Santillana
- Monfort Marc (1993). Los niños disfásicos. Descripción y tratamiento. Madrid: Cepe
- Monfort Marc (1999). El niño que habla. El lenguaje oral en el preescolar.. Madrid: Cepe
- Fawcus Margaret (1990). Aphasia therapy in practice: Comprehension. Bicester: Winslow
- Fawcus Margaret (1990). Aphasia Therapy in practice: Expression. Bicester: Winslow
- Fawcus Margaret (1991). Aphasia therapy in practice: Reading. Bicester: Winslow
- Fawcus Margaret (1993). Aphasia therapy in practice: Writing. Bicester: Winslow
- Seif Workinger M (2005). Cerebral Palsy Resource guide for Speech-Language-Pathologists.
- Frome Roth and Colleen Worthington (2010). Treatment Resource Manual for Speech Language Pathology. Cengage Learning
- Helm-Estabrooks N y Albert M. (2005). Manual de la afasia y de terapia de la afasia (2ª Ed). Panamericana
- Peña-Brooks A y Hedge MN (). Assessment and treatment of Speech Sound Disorders in children: A Dual-level Text. 4º Ed.. Ebook
- Aguado Alonso G (2002). El desarrollo de la morfosintaxis en el niño. Madrid, Cepe. Aguinag G, Armentia ML, Fraile, A, Olangua P y Uriz N (2004). PLON_R. Prueba de lenguaje oral Navarra-revisada. Madrid: TEA. Boehm AE (2000). Boehm. Test Boehm de conceptos básicos. Madrid: TEA: Bosch L (2004). Evaluación fonológica del habla infantil, Barcelona. Masson, 2004. Hedge MN, y Pomaville F (2008). Assessment of Communication Disorders in Children. Resources and Protocols. San Diego: Plural Publishing.

Bibliografía complementaria	<p>
-Powell T, Head injury. A practical guide, United Kingdom. Winslow, 1994, Libro, Links: http://www.aphasia.org http://www.CerebralPalsy.org http://www.dldandme.org</p> <p>
-Powell T, Head injury. A practical guide, United Kingdom. Winslow, 1994, Libro, Links: http://www.aphasia.org http://www.CerebralPasy.org http://www.dldandme.org</p>
------------------------------------	--

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía dos órganos da audición e a linguaxe/652G04001

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Estratexias de intervención temperá/652G04025

Avaliación das alteracións de base neurolóxica e anatómica/652G04026

Materias que continúan o temario

Psicolingüística/652G04003

Fundamentos de avaliación e diagnóstico/652G04010

Neuropsicología/652G04016

Lingua galega/652G04036

Lingua española/652G04037

Lingüística clínica/652G04042

Observacións

Recoméndase o coñecemento dunha lingua estranxeira inglés (mínimo de nivel B1) para acceder ás fontes bibliográficas que precisa a recensión bibliográfica. Recoméndase a asistencia a eventos e conferencias científicas que poidan ser programados nesta signatura. Recórdase que nas actividades presenciais na aula será necesario o uso de mascarilla.

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías